अनुसूची २
(पाँचौं नगरसभाको निर्णय नं.३ सगँ सम्बन्धित)
जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
आ.व. २०७८/०७९ को

बजेट तथा कार्यक्रम

यस गरिमामय नगर सभाका सभाध्यक्ष महोदय; सभाका सदस्य सचिव एवम् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, नगर कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, नगरसभाका सदस्यज्यूहरु, कर्मचारी मित्रहरु;

यस जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको उपप्रमुखको हैसियतले यस सम्मानित नगरसभा समक्ष आगामी आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को संचित कोषबाट विनियोजन हुने अनुमानको खर्च शिर्षकगत र श्रोतगत विवरण बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अन्यन्तै गौरवान्वित महसुस गरेको छु । यस अवसरमा राजनीतिक परिवर्तनको लागी जीबन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पुर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु र यस नगरको उच्च प्रगतीको लागि शहिद हुनुहुने उहाँहरु प्रति पनि हार्दिक श्रद्धाञ्जली र समवेदना ब्यक्त गर्दछु साथै उहाँले पुर्याउनु भएको सेवा र समर्पणप्रति यो सदन सधै कृतज्ञ रहनेछ । त्यसै गरी राष्ट्रियता, स्वाधिनता, लोकतन्त्र, सामाजिक न्याय, समानता र समृद्धिको लागी संघर्ष गर्नुहुने यस नगरका महान नेपाली नागरिक र त्यसको सबल एवम् सक्षम नेतृत्व गर्नुहुने सबैमा हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु ।

लामो संघर्ष र जनआन्दोलन पछि नेपाली जनताको चाहाना अनुरुप संघीय ढाँचाको समाबेशी जनप्रतिनिधिमुलक राज्य प्रणाली स्थापना भएको छ । संबिधानमा भएको तीन तहको सरकारको ब्यवस्था अनुरुप जनताको सबैभन्दा निकट रहेर जनतासँग हातेमालो गर्दै सुखःदुखमा सहकार्य गर्न वि.स.२०७१ बैशाख महिनामा गढीमाई नगरपालिका हुँदै आज उपमहानगरपालिकाको सभामा भाग लिन पाउँदा हामी सबै गौरबले हर्षवान्दित भएका छौं । यस उपमहानगरपालिकाको समृध्दी र विकासका लागि हालसम्मका प्रयासलाई निरन्तरता दिंदै लैजान आगामी आर्थिक बर्षको बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।

चालु आर्थिक बर्षमा कोरना महामारीको कारणले राजश्व;प्रक्षेपण रु. २० करोड अनुमान गरिएकोमा अनुमान भन्दा कम संकलन भएको छ । विविध आन्तरिक तथा वाह्य कारणले योजना कार्यान्वयनको अवस्था अझै सन्तोषजनक नभएता पनि पुजीगत खर्चको अवस्थालाई हेर्दा निराश हुनु पर्ने अवस्था पनि छैन । तथापी समग्र योजना कार्यान्वयन प्रकृयामा थप सुधार र परिष्करणको खाँचो पुर्ति हुन बाँकी नै छ ।

सभा अध्यक्षज्यू,

हाम्रा सामु रहेका समसामयीक आर्थिक चुनौतीहरु देहाय वमोजिम पहिचान गरेको छु ।

क) राजश्व परिचालन

- क्षमता अनुसार आन्तरिक आम्दानी संकलन गर्ने प्रयास अघि बढिरहेको छ ।
- करका दायरालाई फराकिलो बनाउन प्रयत्नशिल छौ ।
- कर संकलन प्रकृयालाई सरल, सहज र प्रविधिमैत्री बनाउन कोशिशमा छौ ।

ख) जनशक्ति व्यवस्थापन

- स्वीकृत दरबन्दी अनुसार कर्मचारीको पदपुर्ति भइरहेको छ ।
- कर्मचारीहरुको उत्प्रेरणा र मनोबल बढाई सेवाग्राहीमैत्री ढंगबाट परिचालन गरीरहेका छौं ।

ग) भौतिक संरचना ब्यवस्थापनः

- वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरुको भवन निर्माण भैरहेको छ ।
- फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि स्थायी प्रकृतिको डम्पिङ साईड बनाउँन कार्यपालिका प्रयासरत छ ।

घ) कोभिड महामारीः

- आ.व.२०७६/०७७ र २०७७/०७८ यस मुलुक र नगरलाई कोभिड-१९ ठुलो चुनौतीको रुपमा रह्यौ जसको सामाना गर्न राहत वितरण, उपचार सेवा र कोभिड विरुद्धको खोप सेवा प्रवाह गर्नमा हामी प्रतिवद्ध छौं ।

सभाअध्यक्षज्यू तथा सदस्यज्यूहरु,

हाम्रा सामु विभिन्न चुनौती र समस्याहरु रहेको भएतापनि सो चुनौतिलाई अवसरमा रुपान्तरण गरी समृध्दीको मार्गमा अघि बढ्न प्रयासरत रह्यौं । संघीय सरकार,प्रदेश सरकारबाट प्रयाप्त कानुनहरुको निर्माण, राजनितिक अस्थिरता र कोभिडको महामारीबाट यो उपमहानगरपालिका पनि अछुतो रहन सकेन तसर्थ हामीले सम्पन्न गर्न नसकेका कार्यहरु यस सभामा विगत देखि हालसम्म प्रस्तुत भएका

नीति तथा कार्यक्रम यस सभाले र आगामी सभाहरुमा कार्यान्वयनको लागि मुल दर्शन बन्नेछ भन्ने आशा लिएको छु ।

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको भौगोलिक विविधता, साँस्कृतिक विविधता, बढ्दो जनसंख्या एवम् सीमित स्रोतसाधनबाट अधिकतम लाभ हासिल गरी प्राप्त लाभलाई न्यायोचित वितरण गर्न आगामी आ.व.को बजेट तथा कार्यक्रमको उद्धेश्य तपशिल बमोजिम रहेका छन् ।

- नागरिकका मौलिक हकको रुपमा रहेका जीबनयापनका न्यूनतम आधारभुत आवश्यकताहरु शीघ्र परिपुर्ति गर्दै गरिबी, विपन्नता र पछौटेपनको अन्त्य गर्ने ।
- उपलब्ध साधन, स्रोत उच्चतम उपयोग गरी आर्थिक तथा मानबीय विकास गर्ने ।
- आर्थिक, भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी समुन्नत, सुदृढ, स्वाधीन र समाजबाद उन्मुख अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने ।
- सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो सेवा प्रवाह गर्ने ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाह पद्दतिलाई संस्थागत गर्ने ।
- नागरिक तहमा परिवर्तनको आभास दिलाउने ।
- कोभिड विरुद्धको खोप सबै नगरवासीलाई उपलब्ध गराउने ।
- भुक्तानी प्रणालीलाई सहज बनाईने ।

योजना छनौट गर्दा स्थानीय आवश्यकता, योजना तर्जुमा सम्बन्धी सर्वमान्य सिध्दान्त एवम् मार्गदर्शन समेतका आधारमा तपशील बमोजिम योजनाहरुको प्राथमिकीकरण गरेको छु ।

- जनजीविका र विकासका लागि अत्यावश्यक रहेका भौतिक पुर्वाधारहरु ।
- कोरना महामारीको नियन्त्रण तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह ।
- उत्पादनमूलक र शिघ्र प्रतिफल दिने योजनाहरु ।
- आर्थिक विकास र गरिबी न्युनिकरणमा योगदान पुऱ्याउने ।
- छिटोछरितो र प्रभावकारी रुपमा सेवा प्रवाह हुने ।
- पारदर्शिता र सुशासन अभिवृद्धि हुने ।
- स्थानीय स्रोतसाधनलाई प्राथमिकता दिने र जनसहभागिता अभिवृद्धि हुने ।
- प्राकृतिक प्रकोप एवम् विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने ।
- परम्परागत धर्म,संस्कृति, चाडपर्व, मेला आदिको माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्द्धन हुने।

- ❖ वातावरण संरक्षण र दिगो विकासमा टेवा पुऱ्याउने ।
- ❖ उपमहानगरपालिकाको राजस्व संकलनमा अभिवृद्धि पुग्ने ।
- ❖ लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि हुने ।

सभाध्यक्ष लगायत नगरसभा सदस्यज्यूहरु

अब म यिनै उध्देश्य र प्राथमिकताको आधारमा रहेर तयार गरिएको आर्थिक बर्ष २०७७।२०७८ को बजेटको आम्दानी र खर्च प्रस्तुत गर्दछु। यसै सम्मानीत सभाले आ.व. २०७७/०७८ मा १ अर्व ९६ करोड ६० लाख खर्च अनुमान गरेकोमा चालु खर्च तर्फ ७३ करोड ९७ लाख र पूजिगत तर्फ ६४ करोड ७ लाख गरी जम्मा १ अर्व ३८ करोड ४ लाख खर्च भएको छ । बजेटको तुलनामा खर्च ७० प्रतिशत भएको छ जसले गर्दा यस नगरका जनताको जीवनस्तरमा सुधार भएको छ । उपरोक्त अनुसारको खर्च यस सभामा अनुमोदनको लागि प्रस्तुत गरेको छु ।

सभाध्यक्ष लगायत नगरसभा सदस्यज्यूहरु

आ.व.२०७८।२०७९ का प्रस्तावित योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नको लागि कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गर्दछु । यी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागी आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

क) आर्थिक विकास

- कृषिलाई गरिबी निवारण, बेरोजगारीको अन्त्य र खाद्य सुरक्षाको आधारको रुपमा विकास गर्नयसको आधुनिकीकरण , ब्यवसायीकरण, यान्त्रीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- कृषि प्रणालीलाई बैज्ञानिक,ब्यवसायिक र जलवायु अनुकुलित बनाउदै आर्थिक वृद्धिको दिगो आधार तय गरिनेछ ।
- कृषि सम्बन्धी कार्यक्रमलाई वस्तुपरक र यथार्थ परक बनाउने प्रयास गरेको छु ।
- प्राविधिक सहयोग तथा कृषि सामाग्रीका सुबिधा मार्फत कृषकलाई उत्प्रेरित गरिनेछ ।
- तरकारी पकेटक्षेत्र र मिल्कसिटीको अवधारणालाई अघि बढाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन प्रस्ताव गर्दछु ।
- कृषीका आधुनिकिकरण ल्याउन कृषकहरुलाई तालीम तथा अवलोकण भ्रमणको कार्यक्रमलाई निरन्तर राखिनेछ ।

- उद्योगी व्यवसायीको व्यवसायिक क्षमता, मर्यादा, राजस्व अभिवृद्धि लगायतका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पहिचान, विकास र प्रवर्द्धन गर्न विविध कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारी क्षेत्रको विकासका लागि कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिएको छु ।

ख) सामाजिक विकास

- सामाजिक विकासको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरि विभिन्न कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गरेको छु ।
- शिक्षा क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागी मौजुदा कानुनी, संस्थागत, मानवीय, वातावरणीय पक्षहरु वीच अन्तरसम्बन्ध र सहकार्य कायम गरिने छ ।
- बिद्यालयलाई सुचना प्रबिधि मैत्री बनाई शिक्षाको गुणस्तरियता अभिबृद्धि गर्न कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- विद्यालयलाई शैक्षिक प्रोत्साहानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर भित्रका विद्यालयहरुको भौतिक संरचनाको निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखेको छु ।
- बाल शिक्षालाई प्रभावकारी बनाउन शिक्षिकाहरुलाई प्रोत्साहनका विभिन्न औजारहरुको व्यवस्था गरेको छु । साथै पुर्व प्राथमिक बाल कक्षाका लागी आवश्यक शैक्षिक सामाग्री उपलब्ध गराईनेछ ।
- सर्वसुलभ गुणस्तरिय स्वस्थ्य सेवाको लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- सिमरा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई १५ शैयाको अस्पतालमा अपग्रेड गर्नको लागि यसै आर्थिक वर्ष देखि काम अगाडी बढाईनेछ र सेवाको गुणस्तर सुधार गरि गरिनेछ ।
- सबै धर्म, जातजातिहरुको संस्कृतिको संरक्षण र प्रबर्द्धनका लागी बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- युवाहरुको शारीरिकर मानसिक विकासका लागी नगर स्तरीय प्रतियोगिताका साथै अन्य खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- खेलकुदको विकासको लागी नगर क्षेत्र भरीको विभिन्न खेलकुद मैदानहरुको स्तर उन्नती, निर्माण तथा संरक्षण गरिनेछ।

- महिला, जातजाती, मुश्लिम, मधेसी, दलित, अल्पसंख्यक, पिछडा बर्गको उत्थानर विकासका लागी विभिन्न सीपमुलक तालिम लगायतका क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकको सम्मानका निमित्त ठोस कार्यक्रमकार्यक्रम सन्चालनका लागी सम्बन्धित शिर्षकमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

ग) पूर्वाधार विकास

- नगर क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सडकहरु स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र कृषकको माग र आवश्यक्ताको आधारमा कृषि सिंचाई कार्यक्रम अन्तर्गत कुलो सफाई, डिप बोरिङ्ग जडान तथा पक्की बाँध निर्माण गरिनेछ ।
- जीतपुर स्थित नगर कार्यपालिका अन्तरगतका वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकीका कार्यालय भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न गरि नगर क्षेत्रभित्र अन्य पुर्वाधारका अतिरिक्त निर्माण गर्न यस वर्ष कार्यारम्भ गरिनेछ ।
- पुर्वाधार क्षेत्र विकासका लागि रकम विनियोजन गरेको छु ।

घ) वातावरण, भूसंरक्षण तथा बिपद ब्यवस्थापन

- स्वच्छ, सफा एवम् वातावरणमैत्री, प्लाष्टिकमुक्त नगर बनाउनका लागि बैकल्पिक उपायहरुको अवलम्बन गरिनेछ ।
- वनविनाश र वनको क्षयीकरण रोक्दै वन संरक्षण, वृक्षारोपण जस्ता कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- दुर्लभ,लोपोन्मुख जीवजन्तु र वनस्पति संरक्षणका लागि सम्बन्धित निकायहरुसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- कृषियोग्य जमिनमा आवासीय प्रयोजनकालागि प्लटिङ्ग गर्ने कार्यलाइ नियमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सार्वजनिक ऐलानी तथा पर्ती जग्गा संरक्षणकार्यलाई तिब्रता दिइनेछ ।
- भुमी माथिको स्वामित्व कायम गर्नका लागि केन्द्र सम्बन्धी बिधेयक मार्फत उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र बिद्यमान सुकुम्वासी समस्या, अब्यवस्थितबसोबास लगायतका व्यवस्थापनका लागी आवश्यक पहल कदमी गरिनेछ ।

- जल उत्पन्न प्रकोपबाट हुन सक्ने क्षतिको न्युनिकरणको लागी पुर्व तयारी गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै दैवी प्रकोपबाट उन्पन्न परिस्थितलाई सामना गर्न राहत कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।

ङ) सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन

- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री, सहज, सरल, चुस्त, छिटोछरितो तथा प्रविधि मैत्री बनाउने योजना कार्यान्वयन गरिनेछ,
- विधिमा आधारित, सहाभागितामुलक, उत्तरदायी, पारदर्शि सुशासनमैत्री प्रशासनिक संयन्त्र निर्माण गरिनेछ ।
- क्षमता, उत्प्रेरणा र मनोबल अभिवृध्दि गरि जनप्रतिनिधि एवम् कर्मचारीको कार्य सम्पादन स्तर सुधार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन क्षेत्रका लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

कार्यक्रमहरुको लागि शिर्षक अनुसारको रकम अनुसुचीहरुमा उल्लेख गरिएको छ । बजेट सीमाभित्रका वडास्तरीय योजनाहरु यसैका पुरक योजनाका रुपमा समावेश हुनेछन । आर्थिक वर्ष भित्र विभिन्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार लगायत अन्य सरकारी गैरसरकारी निकायहरु तथा दातृ पक्षबाट कार्यक्रमसहित प्राप्त हुने रकमलाई स्वतः यसै बजेटको अंग मानी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

प्रस्तावित योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्ययोजना र कार्यविधिहरु बनाई लागु गरिनेछ ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

अब म चालु वर्ष २०७८/२०७९ को बजेट प्रस्तुत गर्न गएको छु । यस उपमहानगरपालिकाको लागिको लागि संघीय सरकारबाट रु.७५ करोड ९९ लाख, प्रदेश सरकारबाट रु. ३ करोड ७५ लाख, राजश्व बाँडफाँडबाट रु.३६ करोड ३८ लाख र आन्तरिक आम्दानीबाट रु.१ अर्व २२ करोड ५१ लाख समेत गरी रु.२ अर्व ३८ करोड ६३ लाख खर्च अनुमान प्रस्तुत गरेको छु जसमा चालू खर्च तर्फ रु.१ अर्व ५ करोड ७४ लाख र पूजीगत खर्च तर्फ रु.१ अर्व ३२ करोड ८९ लाख विनियोजन गरेको छु जसमा २४ वटै वडाहरुको पुर्वाधार केन्द्रित कार्यक्रमको लागी कुल ६०

करोड रुपैयाँ विनियोजन गरीएको छ । बजेट निर्माणको प्रक्रिया सम्पन्न भएपछि वडा नं. ४ र ६ को योजना प्रापत हुन आएको २३ का योजना तथा कार्यक्रमहरुमा वडा समितिको असन्तुष्टी जाहेर गरेको हुँदा सभामा प्रस्तुत गरिएको छैन। उक्त वडाहरुको बजेट सम्बन्धित वडाहरुमा अवण्डा गरि राखिएको छ । सम्बन्धित वडाबाट पेश भए पश्चात कार्यपालिकाको निर्देशन अनुसार योजनाहरु समावेश गरिने व्यहोरा सम्मानीत सभामा जानकारी गराउँदछु ।

सभाध्यक्ष महोदय; नगरसभा सदस्यज्यूहरु एवम् उपस्थित महानुभावहरु,

आ.व.२०७८।२०७९ को बजेट र कार्यक्रम प्रस्तुतिको उत्तरार्द्धमा आइपुग्दा बजेट तथा कार्यक्रम बनाउन सहयोग पुऱ्याउनुहुने कार्यपालिका सदस्य, नगरसभा सदस्यलगायत सम्पुर्ण विषयगत समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, जनसमुदाय, बजेट निर्माण प्रकृयामा खटिनु भएका कर्मचारी मित्रहरुलगायत बजेट निर्माण प्रक्रियामा प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रुपले सहभागी हुनुहुने एवम् अमूल्य सहयोग, सद्भाव र सल्लाह दिनुहुने सबैप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।